

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argvmento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XLII. Cornelio Curiatio, Consilia ex eventu non esse metienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

quò æternùm vivas, & thesauros ibi reponas, ubi eos custodiunt, non gryphes Riphæorum montium, sed receptacula Olympi.

 XLII.

CORNELIO CURIATIO

Consilia ex eventu non esse metienda.

IN hesterno colloquio, familiariter inter nos instituto, trium dicebas pœnitentia te duci, eorùmque memoriam molestè sentire, exemplo Catonis, viri cæteroquin sapientissimi, quem tamen trium maximè pœnitebat, & illa ad amicos commemorabat. E quibus primum erat, quòd iter fecisset mari, cum terrâ potuisset. Alterum, quòd diem ullum sine condito testamento transigisset. Tertium, quòd secretum femine commisisset. Rationem primi reddebat, quòd nemo deberet se periculo temerariè exponere, id quod ij videntur facere, qui furiosis se fluctibus in fragili ligno committunt, Satyrico teste, naufragum cum amaro risu excipiente,

I n n n n ,

*In nunc, & ventis animam committe, doloso
Confusus ligno, & digitis à morte remotus
Quattuor, aut septem, si sit latissima ireda.*

Et Horat. lib. 1. ode 3.

*Illi robur, & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem.*

Secundi dicti causam agebat, quòd nihil esset
certius morte, nihil incertius ultimâ horâ.

Hinc Poëta:

Omnem, crede, diem tibi diluxisse supremum.
Ob tertium dolebat, quòd sciret, mulierem
esse vas pertusum, & undique rimis aper-
tum ac perfluens, quod nullum arcanum
continere possit, Seneca teste:

Femina id solum tacere potest, quod nescit.

Catoni huic in eo te comparabas, quòd tria
eidem essent, quorum pœnitentia crebrò sub-
iret animum tuum. Primum ex ijs esse con-
siliium, à te Eustachio Limæo, viro amico &
locupleti, tibi que affinitate conjuncto, datum,
ut grandem pecuniæ summam (erant flore-
ni Rhenenses omnino decies mille) spe usu-
ræ centesimæ ad ipsum redituræ, nempe flo-
renorum duodecim ex centum, conferret in
societatem mercatorum Alexandriam abna-
vigantium, qui deinde à piratis invasi, om-
niura

U 5

niura

nium jacturam , præterquam vitæ precariæ redemptæ,passi sunt ; hinc concidente fide plerique foro migrare coacti , cladem illam semper postea sentiebant ; Limæus certe paullò post ex mœrore decessit. Alterum pœnitendorum est , quòd , ut Menedemum & Charidemum , vicinos tuos inter se dissentientes, in pristinam concordiam reconciliare , autor fueris , conjugij inter Menedemi filium , & Charidemi filiam ineundi. Modico tempore interjecto , quotidianis rixis cõdevenerunt , ut, necquiequam tentata pacificatione , demum potestate Ecclesiastica debuerint separari divortio. Tertium consilium fuit , quod à te Achatius de Pabulano, nobilis & opulentus Toparcha, accepit , ut alterum è duobus filium , adolescentem optimæ indolis , & magnæ spei , miserit in exteras regiones , morum elegantix & peregrinæ linguæ addiscendæ causâ (nam in Aulis Principum hi ferè solent desiderari & promoveri) infelici successu ; is enim in ipsa ætatis flore , contagione ignota afflatus, in alieno solo tumultus , parentes tristi nuntio & longo dolore afflixit. Hæc mea consilia, scribis, etsi forsan non imprudentia, quia tamen sinistrum eventum sortita sunt , & in grave

grave alijs damnum cesserunt, non medio-
crem animo ægritudinem attulerunt. Quare
tecum statuisti, consilium tuum posthac ex-
quirentibus nequaquam respondere in rebus
dubijs, & periculosa alex subjectis: neque
enim tibi necessarias esse obrectationes &
odia, quæ hoc nomine incurruntur; præfer-
tim cum magis ex eventu, quàm ratione,
etiam sapienter excogitata judicentur. Sa-
pientem quidem ad instar Jani bifrontem esse
oportere, præterita meminisse, futura pro-
spicere; sed divinare, quæ eventura sint, eam
te scientiam (quam tamen Tullius existere
dicit lib. de Divinat.) nondum didicisse. Pro-
verbij loco usurpari:

Qui bene conisciet, vatem hunc perhibeto:
Peritum sanè jaculatorem esse, qui scopum te-
tigerit, & conjectorem posse appellari, qui va-
ticinando non aberrarit; sed hæc ab eventu,
quem quis mortalium de se præstare valet:
Regum sapientissimus infirmitatem suam fa-
tetur, Sap. 9. *Cogitationes mortalium timida,*
& incerta providentia nostra. Rationes,
quibus nitimur, multis fallacijs & erroribus
sunt expositæ, multis casibus & inopinis con-
tingentibus interceptæ atque impeditæ: re-
spondeant ergo alij ex tripode; te Davum esse,
non

non Oedipum; multò minùs Apollinem De
 phicum. Hæc tu quidem in speciem nec
 minùs verè, quàm solidè; sed mea opinio
 (ignosce verbo) parùm erectè & constanter
 cur enim turbemur inexpectatis eventis, que
 ut ipse fateris, non sunt in nostra potestate.
 cur de re tristamur, cujus culpa ad nos non per-
 tinet? aliud est ratione prudenter, aliud eventus
 feliciter concipere. An ideo sementem jace-
 re omittat colonus, quia spem messis elatit
 & elisit tempestas, ac injuria cœli? An ne-
 scis illud Ecclesiastæ c. 11. *Qui observat ventu-
 tum, non seminat, & qui considerat nubes,
 nunquam metet.* An ideo compressis in sinu
 manibus desidendum, & ignaviâ torpendum,
 quia futura sunt incerta, & nostræ providen-
 tiæ non subjecta? sapienter Cicero: *Quem-
 admodum gubernatores optimi vim tempe-
 statis, sic sapientes fortunæ impetum supera-
 re non possunt.* Per fortunam, non intelligo
 Deam illam ethnicorum cæcam, quæ verit
*superbos funeribus triumphos, sed Divinam
 Providentiam, quæ Attingit à fine usque ad
 finem fortiter, & disponit omnia suaviter.*
 Sap. 8. In hujus Providentiæ horologio de-
 scripti sunt omnes hominum eventus, sive
 prosperi, sive adversi; insanus sit, qui
 erro-

erroris arguat artificem hujus & directorem machinæ. Hic locum habet illud commune verbum: *Homo proponit, DEUS disponit.* Homo designat sibi horas, & dies, & tempora, quibus proposita & consilia dimittitur; hunc rerum ordinem invertit Deus, & quod in horologio Achaz factum, retrogredi jubet, quæ progressura videbantur. Limæ amici nostri jacturam ego quoque doleo & miseror, sed has calamitates prævidere & timere debet, quisquis per mare navigat. Jam venti, jam prædones illud infestant; jam cælum & terra conjuratas iras in Neptunia regna exonerant; num igitur audax mortalium genus horrore periculorum timidius se credit undis?

Impiger extremos currit mercator ad Indos,

Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes. Horat. lib. 2. Epist.

Et dum infidos inculsat fluctus, quassas reficit rates, indocilis pauperiem pati; ut idem canit Ode 1. lib. 1. Quid autem novi est, sapius infelices esse matrimoniorum exitus? quia frustra ad libertatem aspirant, quos vinculum conjugale semel ligavit. Ipsi sibi, & discordiæ suæ impudent conjuges, cum jactant

Etant

stant cervicem, & ferre, quod ultro subiere
 recusant jugum. Ex fine & intentione, non
 ex successu judicandum fuit tuum consilium
 inter soceros unionem spectabas, quæ, quod
 non sequeretur, vitio conjugum factum est;
 virtuti & sapientiæ tuæ nihil inde decerpitur.
 Quod autem Fridericus Achatij Pabulani fi-
 lius in peregrinatione ad plures emigravit,
 nihil inde noxæ ad te redit: multi, illò nobi-
 liores genere & opibus, immaturo fato sunt
 intercepti. Haud pauci ab exteris regionibus
 salvi & incolumes redierunt, quos domi mors
 oppressit, & ex lectulo ad lethum abire iussit.
 Sapientis quidem est, quidquid homini acci-
 dere possit, præmeditari, non perinde tamen
 futura prælagire; inconsulta consilia non-
 nunquam feliciter evadunt, & temeritas in
 gloriam cedit, an propterea prudentiæ lau-
 dem obtinebunt? Tullio teste, *lib. 9. ad Attic.*
epist. 30. Nedum hominum humilium, sed
 etiam amplissimorum virorum consilia ex
 eventu, non ex voluntate, à plerisque pro-
 bari solent; quibus ego imprecor illud Ovi-
 dianum:

.. careat successibus, opto,
 Quisquis ab eventu facta notanda putat.
 Potius audiendus Seneca: *Omnia honesta v-*
pera;

pera, inquit, voluntas inchoat, occasio perficit. Laudanda prudentia, etsi eam fefellit exitus: nec infelix virtus amittit titulum gloria, nec gloriam virtutis interrumpit fortuita felicitas. Prudenter quidam è Macedonicis Ducibus Alexandro: *Quis suadebit, si suasisse periculum est?* Multa salubriter concepta frustrantur in partu; intervertit saepe virorum sapientum cogitata, vel invidia, vel necessitas, quæ voluntati & providentiæ nostræ non est obnoxia. Si quid agrediendum, sive factis, sive consilijs, nec timide, nec temere agendum est. Id quidem expressum ingeniosè in imagine symbolica per Perseum contra Gorgonem Medusam dimicantem, cujus colubrosum & monstruosum caput ut amputaret, à Mercurio harpen seu acinacem, à Pallade ægidem accepit, quibus armis munitus, victoriam reportavit. Hujus emblematis inscriptio hæc: *Nec temere, nec timide.* Ne quid timoris heros admittet, gladius ei Mercurialis animum addidit; ne quid temerarium committeret, Palladis clypeus ei sapientiam contulit. Quod qui in consilijs dandis observat, ut nec metu retardetur, nec temeritate inconsideratè profiliat, quid is contra prudentiæ regulas peccat? quid pœni-

pœnitendum agit ? ostendat aliquando horridum vultum infelix exitus ; Gorgoneum terrorem obijciat sinister eventus ; manet tamen sua laus prudentiæ, quæ nihil inconsultè aggressa, nihil negligenter omisit, quod ad præmeditationem & provisionem earum rerum pertineret, quarum circumspectio ad intentum finem ducit. Procul ab hac mente & linguâ vox illa insipientium : *Non putaram*; consilio eventus, non eventu consilium ponderandum. Quam tu diligentiam & curam cum in suadendo solerter adhibueris, quid est, quod te pœniteat, suavisse ? an non Siracides ? *Fili sine consilio nihil facies, post factum non pœnitebis.* c. 32. Quomocunque demum eveniant consulta, deponere angorem ; fecisti, quod mens, ratio & judicium sapiens dictabat. Ex principijs Ethicæ Venusinus Poëta contra futurorum nimis anxiam inquisitionem,

*Prudens futuri temporis exitum
Caliginosa nocte premit DEUS,
Ridetque, si mortalis ultra
Fas trepidat; quod adest, memento
Componere æquus, cætera fluminis
Ritu feruntur.* Horat. lib. 3. Ode 29.
Præsentia licet nobis arbitrato nostro disponere,

here, non moderari futura. Hæc Divinæ providentiæ relinquenda; sicut flavij, nunc levis & pacati, nunc rapidi & violenti cursum temperare non possumus, ita neque rerum futurarum eventus, nunc tranquillos & sedatos, nunc concitados & turbulentos, mortalibus immutare fas est. At quorsum ego hæc? an ut te admoneam, singulari prudentia, & exquisito judicio virum? hoc equidem sit, facem soli, undas Araxi inferre. Quod scripsi, debebam amicitia nostræ, cujus tua erga me officia quia sunt plurima, accipe gratam in reciproco affectu voluntatem, & cura, ut tibi, mihi, & bonis omnibus valeas, & inutiles angores tradas ventis, in mare Creticum ferendos.

---

*XLIII.***ANTONIO FRONTONI,**

Salutem.

*Utrum dolores corporis graviores,
an animi.*

Quoniam delectant te epistolæ, non tam officiorum elegantijs comptæ, aut rerum novarum narratiunculis curiosæ, quàm

X

Philo-